



Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 5784/2021
17.03.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија: др Драгише Б. Слијепчевића, председника већа, др Илије Зиндовића и Бранка Станића, чланова већа, у правној ствари тужиље АА из ..., коју заступа Миодраг Милутиновић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије – Министарство правде, коју заступа Државно правобранилаштво, ради накнаде штете, одлучујући о ревизијама странака изјављеним против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 50/21 од 15.04.2021. године, у седници одржаној 17.03.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

Делимично се УСВАЈА ревизија тужиље.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж 50/21 од 15.04.2021. године у делу ставу 2. изреке у делу којим је одбијен захтев тужиље за износ од још 1.650.000,00 динара на име накнаде нематеријалне штете због повреде права личности због неоснованог лишења слободе тако што се у том делу жалба тужене **ОДБИЈА** и потврђује пресуда Вишег суда у Београду П 1112/16 од 05.10.2020. године у ставу првом изреке.

У преосталом делу ревизија тужиље се **ОДБИЈА** као неоснована.

Ревизија тужене се **ОДБИЈА** у целости.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П 1112/16 од 05.10.2020. године, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиље и обавезана тужена да јој на име накнаде нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због повреде части и угледа, слободе и права личности услед неоснованог лишења слободе исплати износ од 8.150.000,00 динара са законском затезном каматом од 05.10.2020. године као дана пресуђења па до исплате у року од 15 дана од дана пријема отправка пресуде. Ставом другим изреке, делимично је одбијен као неоснован тужбени захтев тужиље да се обавезе

тужена да јој на име накнаде нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због повреде части и угледа, слободе и права личности услед неоснованог лишења слободе исплати износ преко досуђеног износа у ставу првом изреке од 8.150.000,00 динара а до траженог износа од 50.375.000,00 динара, односно за износ од 42.225.000,00 динара са законском затезном каматом од 05.10.2020. године па до исплате. Ставом трећим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиље, па је обавезана тужена да јој на име накнаде нематеријалне штете исплати износе и то: за претрпљене душевне болове због умањења опште животне активности износ од 420.000,00 динара, за претрпљени страх 300.000,00 динара што укупно износи 720.000,00 динара све са законском затезном каматом од дана пресуђења 05.10.2020. године па до исплате у року од 15 дана од дана пријема писменог отправака пресуде. Ставом четвртим изреке, делимично је одбијен тужбени захтев тужиље да се обавезе тужена да јој на име накнаде нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због умањења опште животне активности исплати износ преко досуђеног износа у ставу трећем изреке пресуде од 420.000,00 динара а до траженог износа од 20.000.000,00 динара, као и за претрпљени страх преко досуђеног износа у ставу трећем изреке од 300.000,00 динара а до траженог износа од 25.000.000,00 динара све са законском затезном каматом од 05.10.2020. године од пресуђења па до исплате. Ставом петим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиље и обавезана тужена да јој на име накнаде материјалне штете на име изгубљене зараде за период од 12.04.2006. године па до 30.06.2010. године исплати износе ближе означене у том ставу изреке са законском затезном каматом од доспелости сваког појединачног потраживања па до коначне исплате, све у року од 15 дана од дана пријема пресуде. Ставом шестим изреке, одбачена је тужба тужиље да се обавезе тужена да јој уплати припадајуће доприносе Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање, Филијала Београд и Републичком фонду за здравствено осигурање, Филијала Београд према исплаћеним нето зарадама из става петог изрека пресуде. Ставом седмим изреке, обавезана је тужена да тужиљи на име трошкова парничног поступка исплати износ од 704.000,00 динара у року од 15 дана од пријема писаног отправака пресуде са законском затезном каматом од дана стицања услова за извршност одлуке па до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 50/21 од 15.04.2021. године, ставом првим изреке, потврђена је пресуда Вишег суда у Београду П 1112/16 од 05.10.2020. године у ставу другом и у делу става петог изреке за накнаду материјалне штете због изгубљене зараде, а за период од 12.04.2006. до 31.07.2008. године са законском затезном каматом, а жалба тужиље и тужене у том делу су одбијене као неосноване. Ставом другим изреке, преиначена је пресуда Вишег суда у Београду П 1112/16 од 05.10.2020. године у ставу првом изреке и обавезана тужена да тужиљи на име накнаде нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због повреде части и угледа, слободе и права личности услед неоснованог лишења слободе исплати износ од 6.500.000,00 динара са законском затезном каматом од 05.10.2020. године до исплате у року од 15 дана од дана пријема отправака пресуде, док је у преосталом делу до досуђених 8.150.000,00 динара са законском затезном каматом од 05.10.2020. године до исплате тужбени захтев тужиље одбијен као неоснован. Ставом трећим изреке, укинута је пресуда Вишег суда у Београду П 1112/16 од 05.10.2020. године у ставу трећем, четвртм, делу става петог изреке који се односи на накнаду материјалне штете на име изгубљене зараде за период од 01.08.2008. до 30.06.2010. године, у ставу шестом и седмом изреке и у том делу предмет је враћен првостепеном суду на поновно суђење.

Против правноснажне другостепене пресуде странке су благовремено изјавиле ревизију, због погрешне примене материјалног права. Тужилца у ревизији побија другостепену одлуку у ставу другом изреке, а тужена у ставу првом и делу става другог изреке.

Испитујући побијану пресуду на основу чл. 408. и 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11... 18/20), Врховни касациони суд је нашао да је ревизија тужилце делимично основана, а да је ревизија тужене неоснована.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју овај суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилца је била на функцији судије ... у Против ње је покренут кривични поступак и решењем истражног судије Посебног одељења Округног суда у Београду Ки П 14/06 од 15.04.2006. године одређен јој је притвор који се има рачунати од 12.04.2006. године. Решењем Посебног одељења Округног суда у Београду К П 11/06 од 04.07.2008. године тужилци је укинута притвор. У притвору је била 815 дана. Пресудом Посебног одељења Вишег суда у Београду К По1 63/10 од 15.05.2013. године тужилца је оглашена кривом што је учинила кривично дело продужено кривично дело кршење закона од стране судије из члана 243. тачка 8. КЗ као и кривично дело кршење закона од стране судије из члана 243. тачка 9. КЗ и осуђена на јединствену казну затвора у трајању од четири године. Уз казну је тужилци изречена и мера безбедности забрана вршења позива судије у трајању од пет година. Пресудом Апелационог суда у Београду Кж1 По1 7/14 од 13.11.2014. године преиначена је пресуда Вишег суда у Београду К По1 63/10 од 15.05.2013. године тако што је према тужилци одбијена оптужба да је извршила назначена кривична дела и обустављен кривични поступак. Решењима председника Трговинског суда у Београду од 10.05.2006. године, 18.06.2006. и 16.01.2007. године, тужилци која је удаљена са дужности посла судије до укидања притвора одређено решењем истражног судије, одређено је да има примати накнаду зараде у висини $\frac{1}{4}$ месечне зараде коју је остваривала за месец пре удаљења, односно у висини $\frac{1}{4}$ основне плате за време удаљења са судијске дужности. Решењем Врховног суда Србије од 15.07.2008. године тужилца је удаљена са дужности до окончања кривичног поступка. Тужилци је на име укупне нето накнаде зараде исплаћено у назначеном периоду 1.480.453,90 динара. Разлика између обрачунате зараде и исплаћене накнаде износи 2.836.749,22 динара, који износ тужилца потражује. Приликом лишења слободе тужилца је преживљавала јак страх, као и у време боравка у притвору. Осећала се угроженом због притворског окружења, било је присутно застрашивање и шиканирање од стране затвореника са криминалном прошлошћу. Забринула се за своје здравље због контакта са особама заражених хепатитисом Ц, ХИВ вирусом и другим болестима. Страх који је претрпела није је довео до трајног психијатријског поремећаја који би умањео њену животну активност. Вештачењем од стране судских вештака Медицинског факултета у Београду утврђено је да је тужилца пре лишења слободе боловала од биполарног поремећаја, аутоимуне упале (хашимото тироидитис) ангине пекторис, а имала је и повишен артеријски крвни притисак и повишени ниво холестерола и триглицерида. Боравак у притвору је убрзао наставак, јаче испољавање и погоршање

наведених болести. Те болести би се највероватније код тужиље развиле и да није била у притвору али у знатно споријем току. Нематеријална и материјална штета које је тужиља претрпела и директној су вези са лишењем слободе и вођењем кривичног поступка против ње.

Полазећи од одредбе члана 200. став 2. ЗОО првостепени суд је закључио да тужиљи на име накнаде нематеријалне штете због повреде права личности, части, слободе, угледа и страха услед неоснованог лишења слободе, као одређена сатисфакција припада износ од 8.150.000,00 динара и у том делу тужбени захтев за накнаду нематеријалне штете усвојио, док је по том основу у преосталом делу тужбени захтев одбио као неоснован. Захтев за накнаду материјалне штете суд је усвојио и тужиљи досудио тражене износе који се односе на период од 12.04.2006. године као дана лишења слободе па до 30.06.2010. године у износима ближе одређеним у ставу петом изреке са законском затезном каматом од доспелости сваког појединачног износа па до исплате. У преосталом делу тужбени захтев тужиље за накнаду нематеријалне штете за износ од још 42.225.000,00 динара суд је одбио (став други изреке првостепене пресуде) као неоснован. Како је код тужиље наступило умањење животне активности од 20% усвојио је тужбени захтев на име претрпљених душевних болова по том основу за 420.000,00 динара, за претрпљени страх 300.000,00 динара, док је у преосталом делу тужбени захтев по тим основима одбио као неоснован (став четврти изреке).

Одлучујући о жалби, другостепени суд је нашао да је првостепени суд правилно закључио да тужиљи припада накнада нематеријалне штете због повреде части и угледа, слободе и права личности услед неоснованог лишења слободе, али да је превисоко досудио износ као облик сатисфакције и нашао да је адекватни износ који тужиљи треба да припадне по том основу 6.500.000,00 динара па је пресуду у ставу првом изреке преиначио и преко тог износа је тужбени захтев тужиље одбијен као неоснован. Другостепени суд је потврдио првостепену пресуду везано за накнаду материјалне штете због изгубљене зараде налазећи да тужиља има право на накнаду материјалне штете за период од 12.04.2006. до 31.07.2008. године, с обзиром да је била у притвору. У преосталом делу је укинуо првостепену пресуду (став трећи, четврти, део става петог изреке) за период од 01.08.2008. до 30.06.2010. године (у ставу шестом и седмом изреке) и предмет вратио у том делу првостепеном суду на поновно суђење.

По оцени Врховног касационог суда, другостепени суд је везано за накнаду нематеријалне штете тужиљи за повреду части, угледа, слободу права личности услед неоснованог лишења слободе прениско определио на износ од 6.500.000,00 динара. Правилан је закључак нижестепених судова да та накнада представља одређену сатисфакцију и да ниједан износ не може представљати адекватну накнаду у том смислу. Стога, првостепени суд је основано оценио да би та висина накнаде као облик сатисфакције била 8.150.000,00 динара за све време проведено у притвору, а имајући у виду све околности случаја и посао којим се тужиља раније бавила. У том смислу другостепени суд је погрешно применио материјално право, па је другостепена пресуда преиначена и одлучено као у ставу првом изреке.

Везано за накнаду материјалне штете, правилно је потврђена првостепена пресуда на име изгубљене зараде за период од 12.04.2006. до 31.07.2008. године у вези са досуђеном накнадом како нематеријалне тако и материјалне. Врховни касациони суд налази да су неосновани ревизијски наводи тужене. Ово посебно и у односу на материјалну штету за период од 05.06.2008. године па до 31.07.2008. године. Ово из разлога што је чињеница да је тужиљи укинута притвор дана 04.07.2008. године. Она је до тада примала $\frac{1}{4}$ месечне зараде коју је остварила за период пре удаљења. Међутим, треба имати у виду чињеницу да је решењем Врховног суда Србије од 15.07.2008. године тужиља удаљена са дужности до окончања кривичног поступка, па из тога произилази тужиља није могла да обавља посао судије и након укидања притвора и сходно томе није ни примала адекватну зараду.

Остале чињенице у вези захтева тужиље за накнаду како нематеријалне тако и материјалне штете цениће првостепени суд у поновном поступку, с обзиром да је пресудом Апелационог суда у Београду Гж 50/21 од 15.04.2021. године првостепена пресуда у преосталом делу укинута и предмет враћен том првостепеном суду на поновно суђење. У погледу осталих навода из ревизија странака исти нису таквог значаја да могу довести до другачије одлуке суда.

Имајући у виду напред изнето, на основу члана 416. става 1. и члана 414. ЗПП, одлучено је као у изреци пресуде.

**Председник већа - судија
др Драгиша Б. Слијепчевић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић